

Важливість планування ризиків малими інноваційними підприємствами

Д.І. ДОРОХОВ

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

dmytro@dorokhoff.com

Інновації – це не лише стратегія, що дозволяє компаніям одержувати інноваційну ренту і тримати лідируючі позиції на перспективних ринках, але й спосіб виживання в умовах сучасного конкурентного середовища. Одночасно це вид діяльності в умовах невизначеності, коли неоднозначність наслідків рішень фірми виражена особливо гостро. Постійна загроза втрат - повних або часткових – це ціна, яку платить інноваційна компанія за високі очікувані доходи і привілейовані позиції на ринку. Перед менеджментом завжди стоїть завдання, як зробити інноваційну політику своєї фірми економічно безпечною, як передбачити і максимально знизити ризики, які є незмінними супутниками будь-якого інноваційного проекту. І хоча неможливо створити універсальну систему заходів, яка дозволяла б вирішити таке завдання раз і назавжди, управління інноваційними проектами повинно включати комплекс обов'язкових антиризикових заходів, що дозволяють підвищити економічну безпеку.

Перше, на що необхідно звернути увагу при плануванні інновацій – це чітке бачення очікуваних результатів, які повинні давати чітке уявлення про те, якими властивостями володітиме кінцева продукція, в чому і наскільки вона перевершить існуючі аналоги. Це дозволить, по-перше, точно контролювати результати діяльності, по-друге, робить конкретними зобов'язання партнерів і виконавців, по-третє, дозволяє аналізувати ринкову оцінку очікуваної продукції. Слід зазначити однак, що такі проекти вимагають особливо ретельного та повного проведення ризик-аналізу, а всі основні показники бізнес-плану розраховуються з урахуванням поправки на ризик.

Ризик-аналіз є обов'язковим етапом планування та організації інноваційного проекту. Як результат повинен бути створений

документ, що міститиме розгорнутий і систематизований опис загроз проекту, їх кількісну оцінку, висновок про групу ризику проекту та доцільність його фінансування, а також заплановані заходи антиризикового управління. Проте ризик-аналіз не повинен залишитися автономною, мало пов'язаною з іншими проектними розрахунками та заходами, процедурою.

Окрема увага приділяється тим видам ризику, оцінка яких є проблематичною, наприклад, за браком вихідної інформації, або через великий розкид експертних оцінок. Такі ризики підлягають виділенню в особливу групу "ризики, оцінка яких обмежена". Важливість цього виду ризиків має бути особливо відзначена перед керівництвом проекту, а самі вони повинні займати особливе місце в документі, званому меморандумом про ризики, який складається за результатами ризик-аналізу.

У цьому меморандумі повинні бути записані фактори ризику (загроза 1, загроза 2 і т. д.), можливий збиток проекту (сценарій 1, оцінна вартість збитку при 1-му сценарії: X1 грн.; Сценарій 2, оцінна вартість збитку при 2 - м сценарії: X2 грн. і т. д.); заходи щодо зниження ризику (захід 1, захід 2, відповідальні за проведення заходів 1 і 2 і т. д.); план дій у непередбачених обставин (план дій 1, план дій 2 і т. д.).

Поряд з коригуванням (з урахуванням поправки на ризик) основних проектних заходів одним з найбільш поширених і універсальних заходів зниження проектних ризиків є їх страхування. Суть страхування полягає в передачі ризиків сторонньої організації, тобто у покладанні обов'язків з ліквідації наслідків ризику на зовнішнього по відношенню до інноватора суб'єкта (страхової компанії) за певну плату.